

Ekonomiavdelningen

Österåkers ekonomiska uppföljning juni 2023

Innehållsförteckningh

1	Inledning.....	3
2	Omvärldsfaktorer och lokal utveckling.....	3
3	Utfall för perioden.....	7
4	Bokslutsprognos.....	8
5	Centrala poster	9
6	Egen regi	12
7	Investeringar	13
8	Finansiella tillgångar	14
9	Ekonomiska sammanställningar	15

I Inledning

I enlighet med fastställda rutiner för ekonomiska uppföljningar ska Kommunstyrelsens förvaltning redovisa bokslutsprognos per 2023-12-31 för Österåkers kommun. Kommunens finansiella mål följs upp och avstämningar i förhållande till budget 2023 görs under året. Fokus ska vara på en säker prognos och analys, samt uppföljning av åtgärdsplaner för att fortsatt upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

2 Omvärldsfaktorer och lokal utveckling

För att kunna planera och förutse utvecklingen för Österåker är det viktigt att vara medveten om de omvärldsfaktorer som påverkar kommunens utveckling. I månadsuppföljningen för juni ligger fokus på konjunkturläget, arbetsmarknaden och befolkningsutvecklingen.

2.1 Konjunkturläget

Omvärlden har de senaste åren varit med om stora svängningar. Coronapandemin lamslog världen som var på väg in i en naturlig lågkonjunktur. Flera stimuleringspaket bidrog till att hålla konsumtionen hög. När pandemin var över uppstod en differens i utbud och efterfrågan. Detta ledde till stora störningar i pris när efterfrågan tog fart och samhällen öppnade upp utan att utbudet fanns tillgängligt. Produktion i Asien, globala transporter, samt oljepriset påverkades mycket och priserna steg kraftigt. Rysslands krig i Ukraina har stor påverkan på energipriset i Europa samt spannmålspriset, vilket har en direkt påverkan på livsmedelspriserna.

Inflationen för juni uppgick till 6,4 procent enligt KPIF (Konsumentprisindex med fast ränta). Det är en nedgång från maj där inflationen låg på 6,7 procent KPIF. Livsmedelspriserna har stigit med 13 procent senaste året och är en stor faktor i inflationen. Energipriserna har sjunkit på årsbasis. Boendekostnader som hyra och avgift (exklusive länekostnader) har ökat med 4,2 procent. Hotell och restaurangbesök har ökat sina priser med 8,1 procent jämfört med förra året. Störst prisökning har skett på utrikes flygresor samt paketresor, men de står för en mindre andel av den totala inflationen.

KPI ligger i juni 2023 på 9,3 procent vilket är en nedgång med 0,4 procentenheter från maj. KPI tar även med räntehöjningen i sin viktning. KPI för juni är betydande för kommunen då den är grund för det nya prisbasbeloppet för 2024. Nytt prisbasbelopp har beräknats till 57 300kr för 2024 vilket är en höjning med 4 800 kronor från 2023.

Inflationen exklusive räntor och energipriser (KPIF-XE), också kallad underliggande inflation, ligger på 8,1 procent, vilket är en minskning med 0,1 procentenhet från föregående månad.

Riksbanken har för att få bukt med inflationen kontinuerligt höjt styrräntan. Styrräntan är 3,75 procent efter den senaste höjningen i juni 2023 och minst en

höjning kvarstår under 2023. Riksbankens mål är att få ned inflationen till ca 2,0 procent mätt med KPIF, samt att det sker inom rimlig tid.

Kronan har försvagats de senaste två åren. Den svaga kronan bidrar till att hålla inflationen uppe då produktionen och priserna hålls höga av hög efterfrågan på export samt av att import blir dyrare för Sverige. Riksbanken ser förutom höjd styrränta även ökad försäljning av statsobligationer som ett viktigt verktyg för att både stärka kronan och dämpa inflationen.

Svenska hushåll är räntekänsliga till följd av hög belåningsgrad och korta räntebindingstider. Hög inflation och stigande räntor gröper ur hushållens köpkraft. Hushållen drar därför ned konsumtionen då deras disponibla inkomster minskar, vilket leder Sverige in i en lågkonjunktur som förväntas bestå fram till 2025.

De stigande räntorna har en stark påverkan på bostadsmarknaden med färre affärer och sjunkande bostadspriser som följd. Bostadspriserna förväntas falla cirka 20 procent från pristoppen i februari 2022. Byggekostnadsindex för maj 2023 gick upp med 10,9 procent i jämförelse med maj 2022. Det är främst byggherrekostnaderna (där ränte- och kreditivkostnader ingår) som har ökat mest och driver upp index.

BNP-utvecklingen i Sverige ökade med 0,1 procentenhet i maj jämfört med april. Den svenska ekonomin växer men endast marginellt. Prognosen för helåret är negativ BNP-tillväxt.

Inflationen i omvärlden är fortsatt hög men på väg ned. Bankoron som var aktuell under våren har lugnat ned sig tack vare snabba insatser från centralbanker, regeringar och myndigheter i USA och Europa.

USA ligger något före Europa i konjunkturcykeln och ser nu sin inflation sjunka igen, dock från höga nivåer och fortfarande högre än målet. Federal Reserve (Fed) höjer återigen styrräntan till 5,25 procent i maj. Bostadsmarknaden är svag till följd av de höga räntorna. Sysselsättningen är hög men förväntas sjunka framöver.

Kina har tagit bort sin nolltolerans för covidsmitta mot slutet av 2022, vilket har ökat den kinesiska produktiviteten. Kina är en stor exportör av varor och deras utbud påverkar prissättningen av varor globalt. Kina har låg inflation, till skillnad från Europa och USA. Den störning i logistikbranschen som uppstod efter pandemin har lättat då inflationen driver ned efterfrågan. Prissättningen på transport är nu tillbaka på normala nivåer vilket ger utrymme för en lägre inflation.

2.2 Arbetsmarknad

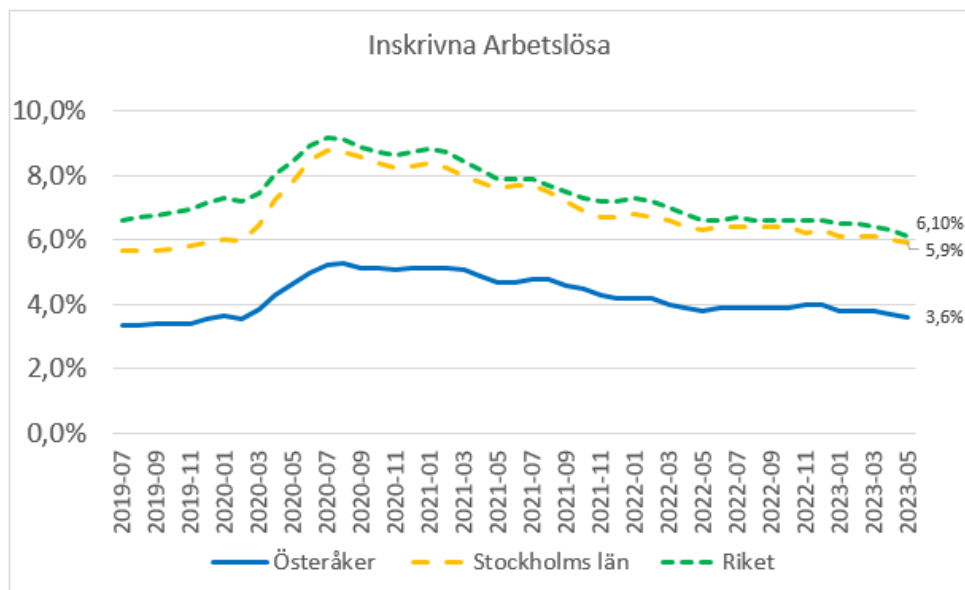
Svensk arbetsmarknad står väldigt stark och har utgjort en motkraft i den förväntade konjunkturedgången. Aktiviteten i den svenska ekonomin var hög under början av 2022 till följd av ett uppdämt konsumtionsbehov när pandemirestriktionerna togs bort, vilket eldade på efterfrågan. Sysselsättningen steg under 2022 till rekordnivå, och vissa företag hade svårt att hitta arbetskraft. När en stram penningpolitik nu påverkar hushållen förväntas

lågkonjunkturen påverka sysselsättningsgraden och arbetslösheten väntas stiga framöver med en viss fördröjning.

Arbetslösheten har minskat något under året, både i Österåker, i länet och i riket och ligger ungefär på samma nivå som innan pandemin. Arbetslösheten fortsätter att vara låg, trots förväntad lågkonjunktur där ökad arbetslöshet är att vänta.

För Österåker var 1399 personer inskrivna hos Arbetsförmedlingen i maj 2023, vilket är en ökning med 21 personer jämfört med april 2022. Arbetslösheten var 3,6 procent i Österåker i april 2023 enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik, vilket är en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med samma period 2022. I länet som helhet ligger arbetslösheten betydligt högre på 5,9 procent, en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med maj 2022. De som fortsatt har det svårast på arbetsmarknaden är unga och utrikes födda. För unga och utrikesfödda i Österåkers kommun ligger arbetslösheten i maj 2023 på 13,0 procent.

Arbetslöshet öppet arbetslösa och sökande i program för riket, Stockholms län och Österåker, 16-64 år

Arbetslöshet för riket, Stockholms län samt Österåkers kommun

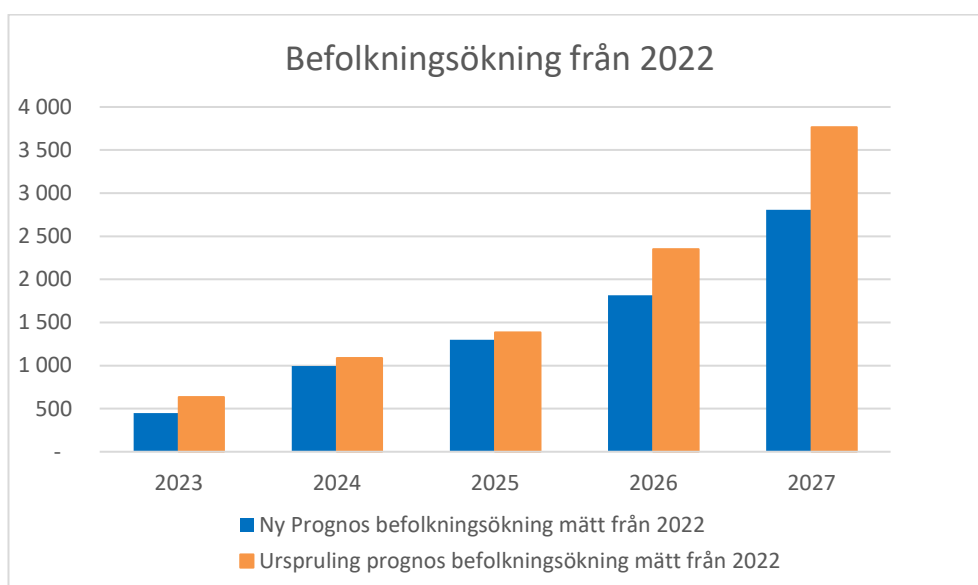
	Österåker	Stockholms län	Riket
16-64 år	3,6 %	5,9 %	6,1 %
Utrikes födda	8,6 %	11,8 %	15,1 %
Ungdomsarbetslöshet 18-24 år	5,0 %	5,8 %	6,8 %
Utrikes födda, 18-24 år	13,0 %	11,4 %	13,7 %

Källa: Arbetsförmedlingen

2.3 Befolkning

Befolkningsökningen i Österåkers kommun har saktat in under 2023. I både januari och mars uppmätte kommunen en negativ befolkningstillväxt där utflyttningen var större än inflyttningen. Då bostadsmarknaden har bromsat in kraftig på grund av inflationen och den höga räntan har behovet väckts att revidera befolkningsprognosen för året. Den ursprungliga befolkningsprognosen innebar en befolkningstillväxt på cirka 630 personer för 2023. Den reviderade prognosen uppskattar att befolkningen under året ökar med cirka 440 personer. Befolkningsprognosen är baserad på kommunens nybyggnationsprognos och är framtagen tillsammans med Sweco.

Befolkningsökningen totalt mätt från 2022

Befolkningsökningen i Österåker kan härledas till en naturlig befolkningsökning, det vill säga att det föds fler personer än det avlider. Tidigare har även inflyttningen varit betydande. Under pandemiåren mottog kommunen stor inflyttning från andra kommuner inom länet.

Statistiken för maj visar ett positivt flyttnetto, fler har flyttat in till kommunen än från den. Dock är snittet för årets flyttnetto hittills negativt. Framst flyttar personer från Österåkers kommun till kommuner i övriga Sverige. Inom länet har Österåkers kommun ett positivt flyttnetto.

En typisk person som flyttar in i kommunen är i trettioårsåldern och har barn i förskoleåldern. En representativ person som lämnar kommunen är mellan 19-30 år.

3 Utfall för perioden

Kommunen redovisar ett positivt resultat för perioden om 118,3 mnkr. Jämfört med periodens budget innebär det en positiv avvikelse om 102,6 mnkr. Det balanskravsjusterade resultatet (det vill säga exklusive reavinster på såld mark och marknadsvärdesförändring av placerade medel) uppgår till 89,7 mnkr, vilket är en avvikelse mot periodens budget med 74,1 mnkr.

Nämndernas utfall visar en positiv avvikelse om 9,2 mnkr jämfört med periodens budget. Sex nämnder redovisar en positiv avvikelse i förhållande till periodbudgeten, där Kommunstyrelsen (KS), Socialnämnden (SN) och Vård- och omsorgsnämnden (VON) har de största positiva avvikelserna. För KS är en delförklaring till avvikelsen att kostnader ligger linjärt fördelade inom budgeten. För SN är det främst lägre kostnader för placerade barn och unga, men också lägre kostnader för placeringar i skyddat boende och försörjningsstöd som förklarar överskottet. För VON avser budgetavvikelsen främst lägre volymer inom särskilt boende under årets första kvartal. Under årets andra kvartal har nämnden sett en förflyttning från hemtjänst till särskilt boende.

Utfall jan-juni 2023

Belopp i mnkr	Period jan-juni		
	Utfall	Budget	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-3,9	-4,6	0,6
Överförmyndarnämnden	-3,6	-2,5	-1,1
Kommunstyrelsen	-118,5	-123,1	4,6
Varav Tekniskt utskott	-66,2	-65,9	-0,4
Kultur- och fritidsnämnden	-63,5	-62,2	-1,3
Utbildningsnämnden	-681,0	-678,6	-2,4
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-15,6	-16,2	0,6
Vård- och omsorgsnämnden	-342,9	-345,3	2,4
Socialnämnden	-47,7	-52,7	5,0
Byggnadsnämnden	-3,9	-3,9	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-3,9	-4,7	0,8
Summa nämnder	-1 284,5	-1 293,7	9,2
Centrala poster	1 402,8	1 309,4	93,4
Summa inkl. centrala poster	118,3	15,7	102,6
Balanskravsjusterat resultat	89,7	15,7	74,1

Centrala poster visar per juni en positiv avvikelse jämfört med budget om 93 mnkr. Det beror främst på orealiserade finansiella intäkter vid marknadsvärdering av placerade medel, men även högre skatteintäkter och bidrag i utjämningsystemet än budgeterat. Se vidare information under avsnitt 5 "Centrala poster" för kommunens helårsprognos.

4 Bokslutsprognos

Budgeterat resultat 2023 är enligt beslut i Kommunfullmäktige 38 mnkr och prognostiserat balanskravsresultat för Österåkers kommun per juni månad uppgår till 100 mnkr, 62 mnkr bättre än budgeterat.

Utfall helår 2023

Belopp i mnkr	Helår 2023		
	Budget	Prognos	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-9,1	-9,1	0,0
Överförmyndarnämnden	-5,1	-5,1	0,0
Kommunstyrelsen	-237,0	-237,0	0,0
Varav Tekniskt utskott	-121,4	-121,4	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	-123,8	-125,8	-2,0
Utbildningsnämnden	-1 357,3	-1 356,3	1,0
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-31,2	-32,7	-1,5
Vård- och omsorgsnämnden	-693,0	-693,0	0,0
Socialnämnden	-107,2	-105,2	2,0
Byggnadsnämnden	-7,7	-7,7	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-9,3	-8,8	0,5
Summa nämnder	-2 580,8	-2 580,8	0,0
Centrala poster	2 618,8	2 709,3	90,5
Summa inkl centrala poster	38,0	128,5	90,5
Balanskravsjusterat resultat	38,0	100,0	62,0

Nämndernas samlade bokslutsprognos är utan avvikelse mot budget.

Avvikelser som uppstår under innevarande budgetår ska så långt det är möjligt hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. I de fall avvikelser inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större förändringar i volymer, kommer dessa istället hanteras i kommande års budget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar.

Kultur- och fritidsnämnden (KFN) prognostiserar en negativ avvikelse om 2 mnkr. 0,5 mnkr med anledning av högre hyreskostnader än budgeterat för bibliotek. Hyran justerades vid årsskiftet enligt avtal med 10,9 procent. 1,5 mnkr kopplat till musikskolan i egen regi som har för höga fasta kostnader i förhållande till elevvolymen. Färre elever söker sig till musikskola inom kommunen, både privata och kommunala, jämfört med antal elever före pandemin. Förvaltningen jobbar vidare med ekonomisk styrning av verksamheten under hösten.

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden (NAN) prognostiserar en negativ avvikelse om 1,5 mnkr med anledning av för höga fasta kostnader i förhållande till elevunderlaget. Ny rektor från 1 April fortsätter arbetet med en budget i balans.

Socialnämnden (SN) prognostiserar en positiv avvikelse om 2 mnkr med anledning av lägre kostnader för placerade barn och ekonomiskt bistånd.

Utbildningsnämnden (UBN) prognostiserar en positiv avvikelse med anledning av lägre volymer än budgeterat inom Grundskola och gymnasieverksamhet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) prognostiserar en positiv avvikelse mot budget om 0,5 mnkr med anledning av något högre intäkter än budgeterat.

Övriga nämnder redovisar prognoser i enlighet med budget.

5 Centrala poster

I december 2022, efter att kommunen antagit budget för verksamhetsår 2023 i Kommunfullmäktige, presenterade den nya regeringen en utökning av generella stadsbidrag till kommunerna med 4,2 miljarder. För Österåkers del motsvarar det cirka 20 mnkr. Med anledning av de extra generella stadsbidraget visar prognosen för utjämningsystemet en positiv avvikelse mot budget med 20 mnkr.

I bokslutet för 2022 reserverades en justering av skatteintäkterna, en så kallad slutavräkning, motsvarande en prognostiserad skatteunderlagstillväxt för riket under 2022 om cirka 5,2 procent. Det är en förbättring med 1,4 procentenheter från, den av regeringen fastställda, nivån på 3,8 procent motsvarande 1 171 kr per invånare. SKR:s senaste prognoser visar en uppräknings om 5,38 procent för 2022, vilket innebär 1 210 kr per invånare, alltså ytterligare 39 kr per invånare utöver det som reserverades i bokslutet.

Slutavräkningen för 2023 har förbättrats från föregående prognos. Framst driven av att den prognostiserade långsammare tillväxt av lönesumman under 2023 skjuts fram då arbetsmarknaden visar på en starkare motståndskraft än tidigare prognostiserat. I budgeten inför 2023 fastställde regeringen en prognostiserad skatteunderlagstillväxt om cirka 4,7 procent, SKR:s prognos från april är något lägre och innebär en skatteunderlagstillväxt för 2023 med 4,3 procent eller 65 kr per invånare. Prognosen för skatteunderlagstillväxten för 2023 är väldigt osäker och skatteintäkterna kan komma att revideras under året genom att slutavräkningen både för innevarande år och föregående år förändras. Slutligt beskattningsutfall för 2022 presenteras av Skatteverket i december 2023.

Belopp i mnkr	Period jan-juni			Helår 2023		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Nämndernas nettokostnad	-1 284,5	-1 293,7	9,2	-2 580,8	-2 580,8	0,0
Intern kapitalkostnad	6,4	6,5	-0,1	13,0	12,5	-0,5
Statsbidrag, maxtaxa mm	5,8	5,5	0,3	11,0	11,5	0,5
Exploateringsintäkter	14,9	2,5	12,4	5,0	14,9	9,9
Pensioner, regleringspost	-41,2	-43,0	1,8	-86,0	-86,0	0,0
Lokaler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oförutsedd verksamhet	-0,1	-5,0	4,9	-10,0	-10,0	0,0
Verksamhetens nettokostnad	-1 298,6	-1 327,2	28,6	-2 647,8	-2 637,9	9,9
Skatteintäkter	1 199,7	1 186,2	13,5	2 372,4	2 382,4	10,0
Utgjämningssystem mm	139,5	117,8	21,8	235,5	255,5	20,0
Fastighetsavgift	59,8	59,0	0,8	118,0	119,6	1,6
Finansiella intäkter	38,9	6,5	32,5	12,9	47,8	34,9
Finansiella kostnader, inkl RBC och pension	-21,0	-26,5	5,5	-53,0	-38,9	14,1
Årets resultat	118,3	15,7	102,6	38,0	128,5	90,5
Balanskravsjustering	-28,5	0,0	-28,5	0,0	-28,5	-28,5
Balanskravsjusterat resultat	89,7	15,7	74,1	38,0	100,0	62,0

Under 2023 fortsätter kommunen att ordna boende och utbildningsplatser till flyktingar från Ukraina. Ersättningarna från Migrationsverket är schablonmässiga och bedömningen per juni är att ersättningarna täcker kommunens kostnader för åtagandet.

Ersättningen för maxtaxan inom förskoleverksamhet har fastställts till 11,5 mnkr vilket är 0,5 mnkr högre än budget och förklaras genom att nivån för 2023 inte är känd i samband med budgetarbetet, utan prognosen utgår från föregående års nivå med en viss försiktighet.

Under april månad skedde slutregleringen av aktieöverlåtelsen för ÖGAB Fastighet 6 AB. I avtalet kom båda parterna överens om en ersättning för förlorade framtida intäkter för kommunen med koppling till fastigheten Österåker Hagby 1:98 varvid en kompensation om 7 mnkr erlagts kommunen. Kommunen erhöll också en ersättning om 4 mnkr för ett framtida åtagande om att bygga en väg på fastigheten. Under juni månad genomfördes försäljningen av fastighet i Svinninge 1:99 Björnhammarsvarvet, vilket genererat en reavinst om 3,9 mnkr.

I december 2021 gjordes en överenskommelse mellan SKR och de fackliga organisationerna gällande en modernisering av det kommunala pensionssystemet. Det nya avtalet AKAP-KR gäller från och med 2023 och är helt avgiftsbestämt och innebär en ökning av pensionsavgiften. Personer födda före 1986 med en pensionsgrundande inkomst över 7,5 prisbasbelopp får under våren ett erbjudande om att byta till AKAP-KR eller ligga kvar i

nuvarande pensionslösning. Kommunens pensionsförvaltare, KPA, jobbar med att säkerställa att alla anställda är registrerade med nytt pensionsavtal. Valet gjordes under maj månad och utfallet är planerat att presenteras i KPA:s pensionskostnadsprognos per augusti. Läs mer i kommunens Verksamhetsplan för 2023-2025 (s. 31). Pensionskostnader, både pension och finansiella kostnader, prognostiseras för närvarande till cirka 116 mnkr, vilket är 3 mnkr lägre än budget.

Under juni månad har överenskommelse skett om att belasta central budgetpost oförutsett med 7,1 mnkr avseende utredningar av strategisk karaktär för kommunen. Totalt kan Samhällsbyggnadsförvaltningens delar inom kommunstyrelsen (SBF-KS) belasta kostnadsposten oförutsett med 4,4 mnkr. Kommunstyrelsens förvaltning (KSF) kan belasta kostnadsposten med 2,7 mnkr. Kostnadsposten oförutsett prognostiseras till cirka 10 mnkr, vilket är utan avvikelse mot budget.

Den snabba utvecklingen av riksbankens styrränta har gett effekt även på kommunens likvidkonto i banken. I juni uppgick räntan till 3,23 procent. Detta föranleder en prognostiserad ränteintäkt för kommunen om cirka 3 mnkr.

Förvaltningen, tillsammans med Söderberg och Partners ser löpande över exponeringen i kommunens portföljer för placerade medel. I samband med att försäljning av värdepapper har genomförts har finansiella intäkter realiserats och påverkar prognosen positivt med 4,5 mnkr. Se vidare information under finansiella tillgångar.

Kommunen har avsatta medel för medfinansiering av Roslagsbanans utbyggnad. I avtalet anges att beloppen är angivna i prisnivå för januari 2016. Beloppen ska räknas om med hänsyn till förändringen i KPI från januari 2016 tills dess att betalning erläggs enligt en överenskommen betalningsplan. I enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) har kommunen gjort en nuvärdesberäkning av avsättningen. Som en del i budgetposten för finansiella kostnader ingår förändrad indexering och nuvärdesberäkning av avsättningen med 8 mnkr. Förvaltningen följer utvecklingen av hur inflationstakten kommer påverka avsättningen på helårsbasis. Givet SKR:s, samt andra prognosmakares, aktuella prognoser för KPI de närmsta åren pekar prognoserna mot att avsättningen kan behöva minskas vid årsbokslutet. I prognosen för finansiella kostnader ingår antagande om att kostnadsposten på 8 mnkr inte kommer användas under året. Slutlig beräkning av avsättningen kan komma att generera ett positivt överskott för finansiella poster som inte är beaktad i kommunens prognostiserade resultat per juni.

Förändringen av marknadsvärdet i kommunens portföljer med värdepapper både gällande överlikviditet och placerade medel för pensioner bokförs löpande. För jämförbart resultat över tid elimineras effekten av marknadsvärderingarna, vilket ger det balanskravsjusterade resultatet. För perioden uppgår den bokföringsmässiga marknadsvärdesförändringen till 24,5 mnkr (netto).

6 Egen regi

I och med den nya mandatperioden infördes en ny nämndstruktur och kommunen frångick beställar-/utförarmodellen till förmån för en linjeorganisation. Detta innebär att arbetet med månatlig uppföljning av utfall samt framtagande av prognos nu sker på respektive verksamhetsområdes nämnd och är inkluderat i nämndernas prognoser för helåret. Se kapitel 3-4.

Nedan redovisas verksamheterna i egen regi sammanslaget.

Belopp i mnkr	Period jan-jun			Helår 2023		2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Budget	Prognos	Utfall
Förskola	2,8	2,5	0,3	0,0	0,0	1,3
Grundskola	-6,4	-1,8	-4,6	0,0	-1,5	-0,4
Gymnasie	-1,0	0,0	-1,0	0,0	-1,0	-0,8
Komvux	-1,3	-0,6	-0,7	0,0	-1,5	-2,0
Äldreomsorg	-0,1	0,3	-0,4	0,0	-1,0	-1,7
Funktionsnedsättning	-3,0	0,9	-3,9	0,0	-6,0	-4,2
Fritid	-1,2	-0,1	-1,1	0,0	-1,5	-1,4
Måltid	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
PF stab	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	-1,5
Summa	-8,9	2,2	-11,1	0,0	-12,5	-10,7

Utfall för stab är till största del inkluderad i verksamheternas utfall 2023, den del som redovisas för 2023 hör till verksamheter inom äldreomsorg och funktionsnedsättning.

Egen regi visar för perioden en negativ avvikelse om 11,1 mnkr och prognosen för helåret är -12,5 mnkr.

Grundskolan prognosticerar en negativ avvikelse om 1,5 mnkr främst kopplat till högre kostnader inom modersmålsenheten. Vidare prognosticerar gymnasieskola en negativ avvikelse om 1 mnkr till följd av högre kostnader för introduktionsprogram.

Komvux prognostiserar en negativ avvikelse om 1,5 mnkr med anledning av ett för höga fasta kostnader i förhållande till elevunderlaget. Ny rektor från 1 april fortsätter arbetet med att nå en budget i balans.

Verksamhetsområdena äldreomsorg och funktionsnedsättning prognostiserar sammanlagt en negativ avvikelse om 7 mnkr. Det beror framförallt på högre personalkostnader än budgeterat på grund av utmaningar i att få in vikarier vid sjukdom bland personalen, men även att anställda inom gruppboendena måste jobba mer då flertalet av de äldre brukarna inte kan gå på daglig verksamhet. Detta har genererat mer övertid och mer timmar för de som arbetar.

Inom verksamhetsområdet fritid är det musikskolan som bidrar till en negativ prognos om 1,5 mnkr. Anledningen är för höga fasta kostnader i förhållande till elevunderlaget. Förvaltningen jobbar vidare med ekonomisk styrning av verksamheten under hösten.

Beslutad peng för egen regi utgör yttersta ram för verksamheten. Beslut som fattas inom nämnd ska rymmas inom tilldelad ram. De verksamheter som prognostiserar en negativ avvikelse mot budget ska ta fram åtgärdsplaner för budget i balans. Dessa ska fastställas i respektive nämnd.

7 Investeringar

Nettobudget för investeringsutgifter 2023 uppgår till 106 mnkr. Det fördelas mellan Kommunstyrelsens Tekniska utskott (102 mnkr, varav 108 mnkr är investeringsutgifter och 6 mnkr är investeringsinkomster), och Kommunstyrelsens förvaltning (4,0 mnkr). Investeringar redovisas på projektnivå enligt kommunens ekonomiska styrregler (se avsnitt 8.4). Löpande under året kan det ske förändringar inom projekten av flera anledningar, till exempel på grund av tidigareläggningar eller förseningar av projektstarter. Som framgår av nedanstående sammanställning finns det avvikelser mellan projekt. Sammanställningen visar de projekt som har störst avvikelse och/eller de projekt där budgetrevideringar skett.

Nettoutfallet för perioden uppgår till 26 mnkr och prognosen är 11,8 mnkr lägre investeringskostnader i förhållande till budget.

- *Projektområde attraktiv offentlig miljö.* Lägre kostnader inom projektet Kråkbergsparken ger en positiv avvikelse mot budget om 1 mnkr.
- *Projektområde trafikåtgärder.* Försenad projektstart inom projekt Söralidsvägen etapp 2 och 3 har lett till att färre åtgärder än planerat beräknas genomföras under året. Ny prognos för projektområdet är 3 mnkr vilket är 6,3 mnkr lägre än budget.
- *Projektområde gång och cykelvägar.* Beviljad statlig medfinansiering förutsätter att projektet Trälhavsvägen färdigställs under 2023 vilket innebär en kortare tidsplan än ursprungsplanen och en negativ avvikelse mot budget med 1 mnkr.
- *Projektområde kultur och fritid.* Färre åtgärder än tidigare planerat kommer genomföras inom projektområdet vilken föranleder en positiv avvikelse mot budget med 3,1 mnkr.
- *Projektområde miljöåtgärder.* Planerade åtgärder inom området har skjutits till 2024 vilket leder till en positiv avvikelse om 1,9 mnkr.

8 Finansiella tillgångar

Kommunen har placerat medel i två olika portföljer: pension respektive överlikviditet. Den totala marknadsvärdesökningen under året uppgår vid utgången av juni månad till 25,5 mnkr. Kommunen har dessutom placerat medel i en likviditetsportfölj under 2022. Det är framförallt en räntebärande placering, som ger kommunen avkastning och samtidigt är möjlig att använda för att, vid behov, förstärka kassan. De placerade medlen klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp och försäljning. För bevakning och rapportering av portföljerna samarbetar kommunen med Söderberg och Partners Placeringsrådgivning AB.

Placering av medel om 130 mnkr har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Vid utgången av juni månad 2023 var cirka 59 procent av medlen placerade inom räntepapper och 34 procent inom aktierelaterade instrument. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde om cirka 198 mnkr den sista juni 2023.

Överlikviditet om 300 mnkr placerades 2014 och ytterligare 100 mnkr placerades under 2017 i enlighet med Kommunfullmäktiges policy för överlikviditet. Vid utgången av juni 2023 var cirka 72 procent av medlen placerade inom räntepapper och 19 procent inom aktierelaterade instrument. Marknadsvärdet på tillgångarna i portföljen var cirka 459 mnkr den sista juni 2023.

Nedviktning och uppviktning har genomförts på grund av pandemin och på grund av krigsutbrottet i Ukraina och dess påverkan på de globala finansmarknaderna. Nedviktning och uppviktning har genomförts enligt förvaltarens bedömning och i linje med kommunens placeringspolicys och modell för förvaltning av portföljerna. Modellen är reaktiv, vilket innebär att när förutbestämda kriterier uppfylls sker en ned- eller uppviktning i en, av modellen, begränsad omfattning.

Från och med januari 2019 gäller den nya bokförings- och redovisningslagen, som innebär nya regler för värdering av finansiella instrument. Finansiella medel som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde. Orealiserade vinster/förluster i värdepapper ska inte beaktas vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Två rapporter från Söderberg och Partners är bifogade som bilaga 2 och 3.

9 Ekonomiska sammanställningar

9.1 Sammanställning av driftbudget och bokslutsprognos för 2023

Resultatbudget, Utfall 2022 är omräknat enligt 2023 års nämndsstruktur

Belopp i mnkr	Period jan-juni			Helår 2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall
Kommunfullmäktige	-3,9	-4,6	0,6	-9,1	-9,1	0,0	-8,6
Överförmyndarnämnden	-3,6	-2,5	-1,1	-5,1	-5,1	0,0	-4,7
Kommunstyrelsen	-118,5	-123,1	4,6	-237,0	-237,0	0,0	-240,7
Varav Tekniskt utskott	-66,2	-65,9	-0,4	-121,4	-121,4	0,0	-160,1
Kultur- och fritidsnämnden	-63,5	-62,2	-1,3	-123,8	-125,8	-2,0	-109,5
Utbildningsnämnden	-681,0	-678,6	-2,4	-1 357,3	-1 356,3	1,0	-1 269,6
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-15,6	-16,2	0,6	-31,2	-32,7	-1,5	-18,4
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-342,9	-345,3	2,4	-693,0	-693,0	0,0	-644,3
Socialnämnden	-47,7	-52,7	5,0	-107,2	-105,2	2,0	-103,2
Byggnadsnämnden	-3,9	-3,9	0,0	-7,7	-7,7	0,0	-7,8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-3,9	-4,7	0,8	-9,3	-8,8	0,5	-8,4
Nämndernas nettokostnad	-1 284,5	-1 293,7	9,2	-2 580,8	-2 580,8	0,0	-2 415,2
Intern kapitalkostnad	6,4	6,5	-0,1	13,0	12,5	-0,5	12,5
Statsbidrag, maxtaxa mm	5,8	5,5	0,3	11,0	11,5	0,5	16,3
Exploateringsintäkter	14,9	2,5	12,4	5,0	14,9	9,9	8,3
Pensioner, regleringspost	-41,2	-43,0	1,8	-86,0	-86,0	0,0	-52,2
Lokaler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0
Oförutsedd verksamhet	-0,1	-5,0	4,9	-10,0	-10,0	0,0	-90,6
Verksamhetens nettokostnad	-1 298,6	-1 327,2	28,6	-2 647,8	-2 637,9	9,9	-2 515,1
Skatteintäkter	1 199,7	1 186,2	13,5	2 372,4	2 382,4	10,0	2 270,7
Utjämningsystem mm	139,5	117,8	21,8	235,5	255,5	20,0	329,7
Fastighetsavgift	59,8	59,0	0,8	118,0	119,6	1,6	112,0
Finansiella intäkter	38,9	6,5	32,5	12,9	47,8	34,9	66,6
Finansiella kostnader, inkl RBC och pension	-21,0	-26,5	5,5	-53,0	-38,9	14,1	-206,4
Arets resultat	118,3	15,7	102,6	38,0	128,5	90,5	57,4
Balanskravsjustering	-28,5	0,0	-28,5	0,0	-28,5	-28,5	81,8
Balanskravsjusterat resultat	89,7	15,7	74,1	38,0	100,0	62,0	139,2

9.2 Sammanställning av investeringsbudget och bokslutsprognos inom Kommunstyrelsen och Teknisk nämnd på projektnivå.

Investeringsredovisning (mnkr)	Budget	Prognos	Ack utfall	Budget-avvikelse/prognos
Attraktiv offentlig plats & skärgård	-18,2	-17,2	-2,9	1,0
Stadsutveckling /Trafikplan	-2,8	-2,8	-0,1	0,0
Reinvestering, gator och vägar	-42,5	-42,5	-14,3	0,0
Trafikåtgärder	-10,8	-4,5	-1,2	6,3
Beläggingsåtgärder	-8,8	-8,8	-0,8	0,0
Gång och cykelvägar (säkra skolvägar, arbetspendling, rekreation)	-9,5	-10,5	-6,8	-1,0
Kultur & Fritid	-5,8	-2,7	-0,4	3,1
Miljöåtgärder	-2,0	-0,1	0,0	1,9
Digitala kartor, ortfoto	-1,7	-1,2	-0,1	0,5
Övrigt	0,0	0,0	0,7	0,0
Totalt inom Tekniskt utskott	-102,0	-90,2	-25,9	11,8
Totalt Kommunstyrelsen	-4,0	-4,0	-0,3	0,0
Totalt Österåkers kommun	-106,0	-94,2	-26,2	11,8